

ТРАНСФОРМАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

В. С. БІЛОШАПКА, канд. екон. наук, доцент,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

2docent@ukr.net

Фінансові технології істотно впливають на функціонування сучасної банківської системи. Щороку десятки мільярдів доларів інвестується у фінтех-індустрію. Все більшу роль у цій галузі починають грати технологічні компанії, такі як Google, Microsoft, Intel. Ці ІТ-гіганти роблять суттєві інвестиції в фінтех, що провокує появу останнім часом великої кількості фінансових стартапів, що успішно реалізуються. Нові структури досить гнучкі та мобільні і не входять до сфери банківського регулювання та контролю, що дозволяє їм пропонувати на ринку нові кредитні, інвестиційні та платіжні послуги. Все це створює серйозну конкуренцію традиційним банківським структурам і вимагає від них негайної реакції.

Трансформація банківського бізнесу, здійснення операцій відповідно до вимог цифрової економіки є вельми актуальними завданнями. Фінансові технології широко використовуються для здійснення платежів, кредитування, інвестування тощо. Дані аспекти широко висвітлювалися науковцями [1–5]. Чимало робіт присвячено результатам впровадження технологій обробки великих даних [2], створення банками нових віртуальних каналів просування своїх продуктів [4–5]. Рядом авторів [3] розглядаються окремі аспекти трансформації банківського бізнесу та системи управління ім. Незважаючи на всю широту обговорення необхідності цифровізації, питання кардинальної перебудови банківського бізнесу й зміни бізнес-моделі банку розглянуто недостатньо повно, що визначає актуальність даного дослідження.

У сучасному банківському бізнесі керівники банків зосереджені на трьох ключових напрямках діяльності: клієнти, операційні процеси та бізнес-моделі. Саме у цих трьох напрямках йде трансформація. Клієнти банку стають не просто споживачами послуг, а генератором. На основі доступних технологій банки збирають великий обсяг даних про клієнта, запити та здатні сформулювати та запропонувати йому необхідну послугу або їх комплекс, при цьому надані вони будуть у зручному для клієнта форматі. Зміни в клієнтській структурі також впливають на банківські технології. Впровадження систем, що дозволяють зібрати максимальний обсяг

відомостей про клієнта та дають можливість сформувати «картину сучасного споживача», а потім на її базі запропонувати актуальну послугу – є конкурентною перевагою. Як правило, хто швидше та якісніше відреагував на ринковий попит, той здобув перемогу у боротьбі за клієнта. Саме тому просто розробити та застосувати у своїй діяльності нову технологію банку вже недостатньо, сучасний ринок вимагає «передбачити» та визначити тренди заздалегідь, потрібен комплексний підхід. У цьому плані на допомогу банкам надходять технології цифрової демографії. На сьогодні основними споживачами банківських послуг стають представники покоління Y (міленіали), для яких смартфон є головним персоналізованим технічним засобом.

Трансформація операційних процесів пов'язана з таким терміном, як digital-трансформація, чи діджиталізація. Найкращі компанії, так звана цифроеліта (Digirati), поєднують активність у сфері цифрових технологій та сильне керівництво, здійснюючи перехід від просто використання ІТ до масштабної зміни бізнесу [4]. У процесі діджиталізації відбувається зміна операційної діяльності банків шляхом їхньої переорієнтації на нові цінності та потреби клієнтів, підвищення ефективності банківських послуг за рахунок їх комплексності та скорочення операційних витрат на утримання офісів (зарплата працівників, оренда та утримання майна).

Екстенсивність розвитку передбачає впровадження все нових (економічних) інновацій. Таким чином, банківський бізнес трансформується і досягається операційна ефективність. Цьому вже зараз є підтвердження. Найбільші вкладення у фінтех здійснюють багатофіліальні банки, і саме у них спостерігається підвищення рентабельності діяльності за рахунок скорочення операційних витрат у разі зростання інвестицій у інновації. Для розробки та впровадження передових технологій, що відповідають вимогам цифрової економіки, банки змушені створювати власні дочірні підприємства чи звертатися до діючих ІТ-компаній.

Основним полем впровадження методів цифрової економіки у банківському секторі є застосування інтелектуалізованих обчислень, технологій великих даних на основі інтеграції роботизації та машинного самонавчання, іншими словами – менеджмент, заснований на даних та знаннях, або, інакше, Data Driven & Data Science. Класичним прикладом є BPM-системи (business process management) – управління діловими процесами, що передбачає використання засобів автоматизації (наприклад, СУБД) та інтеграцію інформаційних технологій, необхідних у процесі

ухвалення управлінських рішень. Все це потребує збільшення ІТ-потенціалу банківського сектора, а також нестандартного підходу до управління фінансовими установами загалом.

Як і для всіх комерційних структур, для банку характерна трирівнева ІТ-архітектура Перший рівень – стратегічний, включає цілі та завдання банку, основні функції. Другий – операційний (процесний) рівень, що передбачає формування моделі даних та архітектури інформаційних систем Третій рівень являє собою інфраструктуру програмного забезпечення, апаратних засобів та додатків. Саме третій рівень нині зазнає суттєвої трансформації.

Цифровізація банківського бізнесу передбачає зміни у застосовуваній бізнес-моделі. Поряд із вертикальною використовують горизонтальну модель побудови банківського бізнесу. Зміна моделі банківського бізнесу тягне за собою зміни в управлінні персоналом банку. Сьогодні для банків більш затребуваними стають фахівці Scientist (це універсальний економіст з навичками програміста, який займається інтелектуальною обробкою даних). У штат приймають нових співробітників, наприклад, Chief Digital Officer (CDO) — менеджера з цифрової трансформації. Також банки розробляють гнучкі підходи до вдосконалення програмного забезпечення і приймають до співпраці фінтех-стартапи, що забезпечують доступ до ІТ-платформ власної розробки. Великим попитом користується і посада аналітика великих даних – фахівця, який має математичні, статистичні, економічні, управлінські знання та знання в галузі інформатики та комп'ютерних наук. Основний напрямок діяльності аналітика великих даних – робота з Big Data. В його обов'язки входить обробка великого масиву неструктурованої інформації та формування на основі отриманих результатів обґрунтованих висновків з теми, що вивчається. Діяльність аналітика великих даних дозволяє банкам здійснювати технологічні прориви, відкривати нові перспективи, підвищувати ефективність діяльності.

Після кризи 2008 року банківська спільнота всерйоз замислилася про зміну парадигми банківських бізнес-моделей. Важливо побудувати таку бізнес-модель, яка відповідала б уявленню споживача [6]. Банки інвестують у цифрові технології, що дозволяє скорочувати витрати та збільшувати обсяг послуг, що надаються. Тому бізнес-модель повинна враховувати основні тренди індустрії фінансових послуг: Поява такого напрямку, як Internet of Me – надання клієнтам свободи вибору каналу отримання та часу, частоти здійснення фінансових операцій – виводить процес надання банківських

послуг на новий рівень, відбувається зміщення акценту з конкурентоспроможного надання послуг до конкурентоспроможного результату клієнта від наданих послуг (outcome economy). Цьому сприяють сучасні девайси, які аналізують дії потенційних клієнтів та пропонують можливо цікаві продукти клієнтам. Тому банківська модель ведення бізнесу у формі платформізації є деяким переосмисленням банківського бізнесу, бо дозволяє зблизити продавців та покупців і створити взаємовигідну співпрацю учасників фінансової індустрії. Готові рішення прикладного програмування допомагають банкам сконцентруватися на якості та функціональності банківських продуктів індивідуально для кожного клієнта.

Список використаних джерел:

1. Житар М.О., Зелінська В.С. Необанкінг: зарубіжний досвід та українська перспектива. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. Вип. 2. С. 81–95.
2. Максимова Ю.О., Фудім Т.О., Шевченко А.Ю. Сучасні інформаційні технології як перспективні засоби розвитку банків України. Економіка та управління підприємствами. 2019. Вип. 29. С. 237–242.
3. Дубина М., Шеремет О. Розвиток e-banking: світовий та вітчизняний досвід. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 2(18). С. 154–162.
4. David Eder, Christoph Buck. The Impact of Digitization on Business Models – A Systematic Literature Review. Research Center Finance and Information Management. 24 Americas Conference on Information Systems, New Orleans, August 2018. С. 2–10.
5. Семенов А. Ю., Цирулик С. В. Тенденції розвитку FinTech послуг на світовому та вітчизняному ринках фінансових послуг. Бізнес Інформ. 2018. № 10. С. 327-334.
6. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року /Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ: ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Т. С. ГАЛЮК, магістр з менеджменту та адміністрування

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Термін «діджиталізація» зайняв чільне місце у використанні у сфері бізнесу. Цифрова трансформація увійшла в роботу практично кожної бізнес-одиниці. Передумовами цих процесів стали наступні:

- швидкість реакції на зміни середовища, необхідність приймати швидкі рішення, мати оперативний доступ до інформації, випереджувати конкурентів у часі тощо вимагають використання відповідних підходів: